

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3126/2018. (IV. 9.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.21.963/2016/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (Dr. Galambos Károly Ügyvédi Iroda, 1054 Budapest, Alkotmány utca 4., I/105.) alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint az indítványozó közérdekű adatigényléssel fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben – egyebek mellett – arról kért tájékoztatást, hogy egyes alkotmánybírók milyen okból nem vettek részt az Alkotmánybíróság teljes ülése által 2011. szeptember 1-je és 2012. június 30-a között meghozott döntésekben, és hogy távollétüket előzetesen engedélyezte-e az Alkotmánybíróság elnöke vagy az alkotmánybíró a távollétéről maga döntött. Az Alkotmánybíróság válasza szerint az Alkotmánybíróság Hivatala az alkotmánybírók távollétének okáról nem vezet nyilvántartást, mindazonáltal a levél kitért arra, hogy a kérdéses időszakban három megnevezett alkotmánybíró hosszabb betegség miatt nem vett részt a teljes üléseken. Egyebekben kifejtette a válaszlevél, hogy az Alkotmánybíróság Hivatalának nem áll rendelkezésére arra vonatkozó adat, hogy a távollétet előzetesen engedélyezte-e az Alkotmánybíróság elnöke. Az Alkotmánybíróság a bírósági eljárásban később arra is hivatkozott, hogy az esetleges távollétet az alkotmánybírók bejelentik ugyan, de az Alkotmánybíróság elnöke azt külön nem engedélyezi.
- [3] Az adatigénylő keresetét a bíróság jogerősen elutasította, a Kúria azonban a döntést hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasította. A felülvizsgálati jogkörben meghozott végzés szerint az új eljárásban az Alkotmánybíróság főtítkárának tanúként történő meghallgatása útján kell tisztázni, hogy a kérelmezett rendelkezik-e az adat-megismerési igény teljesítéséhez szükséges adatokkal. A hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság a keresetet ismét elutasította, az ítéletet a másodfokú bíróság – részben eltérő indokok alapján – helyben hagyta, a Kúria pedig a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [4] A bíróságok két kérdést vizsgáltak: elsődlegesen, hogy az igényelt adatok közérdekű (közérdekből nyilvános) adatoknak minősülnek-e, másodlagosan pedig, hogy a kérelmezett szerv ténylegesen kezeli-e a kért adatokat. Az első kérdésre az elsőfokú bíróság nemlegesen válaszolt, a másodfokú bíróságnak a Kúria által hatályában fenntartott döntése szerint azonban közérdekből nyilvános adatok kiadására irányult az adatigénylés. A második kérdést illetően a Kúria felülvizsgálati jogkörben hozott Pfv.IV.21.963/2016/6. ítélete úgy fogalmazott, hogy „a felperes által igényelt adattal, amely az alkotmánybírók teljes ülésről való távolmaradásának okára vonatkozott, az alperes nem rendelkezik. A hiányzás okának az alperes által vezetett egyes nyilvántartásokból való kigyűjtése, amennyiben az a nyilvántartásokból megállapítható, olyan új adat előállítását igényelné, amelyre az adatkezelő [...] nem köteles. Arra sem kötelezhető az adatkezelő, hogy a rendelkezésére álló nyilvántartások összevetésével és a logika szabályainak alkalmazásával állapítsa meg a hiányzások feltételezhető okait” (lásd a Kúria Pfv.IV.21.963/2016/6. számú ítélete, Indokolás [9]). Az adatigénylés teljesítésének megtagadását tehát a Kúria azért tartotta jogszerűnek, mert arra a következtetésre jutott, hogy az Alkotmánybíróság a kért adatokat nem kezeli, és az adatigénylés új adat előállítására vonatkozott.
- [5] 2. Az indítványozó a Kúria Pfv.IV.21.963/2016/6. számú ítélete ellen alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben a döntést a Fővárosi Törvényszék 65.P.21.146/2015/8. számú elsőfokú és a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.189/2016/3. számú másodfokú ítéletére is kiterjedő hatállyal kérte megsemmisíteni. Kérelmét az Alap-

törvény I. cikkének, II. cikkének, VI. cikk (2) bekezdésének, XIII. cikk (1) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmével indokolta.

- [6] A panaszos úgy véli, hogy a keresetét jogszabálysértő módon utasították el. Egyrészt arra hivatkozik, hogy a bíróság a Kúria Pfv.21.676/2014/4. sorszámú, hatályon kívül helyező végzésében foglaltak ellenére nem tekintette az alkotmánybírók teljes ülésről való hiányzásának az okát közérdekből nyilvános személyes adatnak. Másrészt pedig kifejti az indítványozó, hogy bár szerinte a perben bizonyítást nyert, hogy az Alkotmánybíróság a kért adatokat kezeli, a bíróság mégsem kötelezte ezek kiadására. Mindez – hangzik az érvelés – az ő „semmibe vételét, lebecsülését” jelenti, amely az Alaptörvény II. cikkének (emberi méltósághoz való jog) sérelmét valósítja meg. Az említett okok miatt jogszabálysértő döntés az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének (tiszteséges bírósági eljáráshoz való jog) sérelmét is okozta.
- [7] Az indítványozó szerint továbbá a lefolytatott bizonyítási eljárás igazolta, hogy az Alkotmánybíróság „rendelkezett azokkal a nyilvántartásokkal, kimutatásokkal, egyéb adattartalmat képviselő okiratokkal, amelyből a felperes által igényelt adatok – kizárásos alapon, a logika törvényszerűségei alapján – származtathatók és megadhatók”, ezért a keresetet elutasító bírósági döntés az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdését (a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog) is sérti.
- [8] Végezetül pedig az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésébe (tulajdonhoz való jog) ütközik az indítványozó szerint, hogy olyan perköltség megfizetésére kötelezték, amely „az alperesnél ténylegesen nem merült fel”, és amelynek a megítélésére nem is volt jogalap, mivel az alperes jogtanácsosa mint köztisztviselő járt el, ezért külön jogtanácsosi díjra nem volt jogosult. A jogalap nélkül megítélt fizetési kötelezettség pedig sérti a tulajdonhoz való jogot – szól az érvelés.
- [9] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [10] Az indítványozó a Kúria ítéletét 2017. április 24-én vette át, alkotmányjogi panaszát 2017. június 7-én – tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben – adta postára, és ebben az ügy érdemében hozott, rendes jogorvoslattal nem támadható ítéletet támadja. A kérelmező alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és mivel a támadott kúriai ítélettel lezárt perben felperes volt, érintettsége is fennáll.
- [11] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele (Abtv. 27. § a) pont), hogy a panaszos Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, ugyanis a következő alkotmánybírói gyakorlat értelmében az Alaptörvény I. cikke önmagában nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot: e cikk az alapvető jogok védelmének állami kötelezettségét írja elő, valamint az alapvető jogok korlátozásának mércéjét határozza meg [lásd pl. 3193/2017. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [14]; 3246/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [8], 3276/2017. (X. 19.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [12] 4. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [13] Az indítványozó a támadott bírói ítélet érdemét érintően az emberi méltósághoz való jog, a közérdekű adatok megismeréséhez való jog és a tiszteséges bírósági eljáráshoz való jog sérelmére két vonatkozásban hivatkozott: elsődlegesen az igényelt adat jogi minősítését kifogásolta, azt, hogy a bíróság nem minősítette közérdekből nyilvános adatnak az alkotmánybírók távollétének okára vonatkozó információkat. Másodlagosan pedig azt sérelmezte, hogy a bíróság megalapozatlanul állapította meg az adatkezelés hiányát. Mindezek mellett az indítványozó a perköltség megállapításával kapcsolatban a tulajdonhoz való jog sérelmét állította.
- [14] 4.1. Az indítványozó elsődleges hivatkozását illetően az Alkotmánybíróság a másodfokú bírósági ítéletnek a Kúria által is idézett és meg nem változtatott indokolására utal, amely a panaszos állításával ellentétben éppen azt állapította meg, hogy az alkotmánybírók teljes ülésről való távolmaradásának az oka, illetve a távolmaradás engedélyezésének szükségessége vagy szükségtelen volta az alkotmánybíróknak a közfeladat ellátásával összefüggő személyes adata, amely az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 26. § (2) bekezdése alapján közérdekből nyilvános adat (lásd Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.189/2016/3. sz. ítélet, 4. oldal; Kúria Pfv.IV.21.963/2016/6. számú ítélet, Indokolás [4]). A bíróságok tehát az indítványozóval egyezően ítélték meg a szóban forgó kérdést, ebből következően

az indítványozó alapjogsérelemre történő hivatkozása ebben a vonatkozásban érdemi vizsgálat alapjául nyilvánvalóan nem szolgálhat.

- [15] 4.2. Az indítványozó másodlagos hivatkozásának a középpontjában az áll, hogy az eljáró bíróságok a bizonyítékok alapján helytelenül következtettek arra a tényre, hogy a kérelmezett szerv a kért adatokat nem kezeli, a támadott döntés ezért jogszabálysértő, ami egyben az Alaptörvény sérelmét is jelenti.
- [16] Mindenekelőtt emlékeztetni szükséges arra, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerveként jár el, és a bírói döntések vonatkozásában kizárólag alkotmányossági szempontú vizsgálatra van lehetősége. „Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]; lásd még a legutóbbi gyakorlatból pl. 3276/2017. (X. 19.) AB végzés, Indokolás [21]}. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben és az elfogadott nemzetközi emberi jogi egyezményekben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja, és következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {vö: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4], legutóbb lásd 3267/2017. (X. 19.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [17] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére az indítványozó kizárólag abban az összefüggésben hivatkozott, hogy a bíróságok szerinte helytelenül értékelték a bizonyítékokat és érveket, döntésük pedig ezért jogszabálysértő. Az idézett alkotmánybírósági gyakorlat alapján a panasz érdemi vizsgálatára ez a hivatkozás – mivel nem alkotmányossági szempontú kifogást tartalmaz – nem szolgáltat kellő alapot. Az Alkotmánybíróság fenntartja korábbi ügyekben kifejtett álláspontját, amely szerint „[a]z, hogy az indítványozó a konkrét ügyében – a jogorvoslat ellenére – peresztes lett, azaz a jogerős határozatot hozó bíróság nem osztotta (jogi) álláspontját egy konkrét kérdésben, nem teszi az eljárást tisztességtelenné, emiatt nem válik az eljárás és a döntés önkényessé sem [...]” {3327/2014. (XII. 10.) AB végzés, Indokolás [15]; lásd még 3069/2017. (IV. 4.) AB végzés, Indokolás [10]}.
- [18] Ezzel összhangban megállapítható, hogy önmagában az, hogy az indítványozó nem ért egyet az ügyében hozott bírósági döntéssel, az emberi méltósághoz való jogának a sérelmét sem alapozhatja meg. Az Alaptörvény II. cikk bekezdésében garantált emberi méltósághoz való jog nem a szubjektíve sérelmesnek vagy tévesnek, adott esetben jogszabálysértőnek tartott döntéseket zárja ki, hanem „az Alkotmánybíróság értelmezésében az emberi státusz abszolút védelmét biztosítja” {3187/2017. (VII. 14.) AB végzés, Indokolás [12], 3225/2017. (IX. 25.) AB végzés, Indokolás [18]}. A támadott bírósági ítélet azt vizsgálta és állapította meg, hogy a kérelmezett szerv jogszerűen tagadta meg az indítványozó közérdekű adatigénylésének a teljesítését, és e döntésben nem volt tetten érhető az indítványozó emberi méltósághoz fűződő elidegeníthetetlen jogának a megkérdőjelezése {lásd hasonlóan: 3323/2017. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [15]–[16]}.
- [19] A közérdekű adatok megismeréséhez való jog sérelmére történő indítványozói hivatkozással összefüggésben az Alkotmánybíróság utal arra, hogy a bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján arra a következtetésre jutott, hogy az „igényelt adattal az alperes meg nem cáfolt előadása szerint nem rendelkezik” (lásd a Kúria Pfv. IV.21.963/2016/6. számú ítélete, Indokolás [10]), adat-előállításra pedig nem köteles.
- [20] „Az Alkotmánybíróság a bíróságok ítéleteit [...] akkor bírálhatja felül, ha azok az Alaptörvény megsabta értelmezési tartományt megsértik, és ezáltal a bírói döntés alaptörvény-ellenes lesz” {3119/2015. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [22]; 3031/2016. (II. 23.) AB végzés, Indokolás [19]; 16/2016. (X. 20.) AB határozat, Indokolás [16]; 17/2016. (X. 20.) AB határozat, Indokolás [25]}, azonban „tartózkodik a bíróság által megállapított tényállás, a bizonyítékok bírói értékelésének és mérlegelésének felülvizsgálatától” {3240/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [18]}. Ebből következően alapvetően „nem vizsgálhatja felül [...] annak a kérdésnek az alapügyben eljáró bíróság általi eldöntését, hogy a közfeladatot ellátó szerv ténylegesen kezeli-e az adatigény tárgyát képező adatot” {lásd 3252/2016. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [37]}. Ennek megfelelően a kifejezetten az adatkezelés tekintetében a tényállás felülvizsgálatára irányuló indítvány befogadását és érdemi vizsgálatát az Alkotmánybíróság nem tartotta indokoltnak.

- [21] 4.3. Végezetül a perköltség megállapításával kapcsolatos indítványozói kifogást érintően az Alkotmánybíróság ismét emlékeztet arra, hogy különbséget kell tenni a polgári jogi és az alkotmányos tulajdonvédelem között, a kettő nem azonos: „az alkotmányos tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat és nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével”. Továbbá „nem vonható az alkotmányos tulajdonvédelem alá minden olyan ügy, melyben az indítványozó állítása szerint jogsértő bírósági határozatok eredményeként peresztes lett, és ezért vagyronvesztést szenvedett el [...]”. Az alkotmányjogi panasz a tulajdonjog sérelmén keresztül nem lehet eszköze a bíróságok által az indítványozó szerint elkövetett, alkotmányossági kérdést fel nem vető, egyszerű törvénysértések orvoslásának {lásd legutóbb: 3120/2017. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [40]}. Az Alkotmánybíróság az idézett döntések figyelembe vételével jelen ügyben sem talált olyan kérdést, amelyet a perköltség megállapításával összefüggésben alkotmányossági vizsgálat alá vehetett volna.
- [22] 5. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság a vizsgált ügyben nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel összefüggésben érdemi alkotmányossági vizsgálatot igénylő, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességgént lehetne értékelni. Az alkotmányjogi panasz a támadott bírósági ítélet törvényességi és nem alkotmányossági vizsgálatára irányul.
- [23] Mivel az alkotmányjogi panasz részben nem tett eleget az Abtv. 27. § a) pontjába foglalt feltételnek, illetve a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2018. március 27.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1405/2017.

